

Poznámky Západný blok

ZÁPADNÝ BLOK

- termín používaný na označenie krajín pod vedením USA najmä počas Studenej vojny ako protiklad k východnému bloku
- NEMECKO PO II. SVETOVEJ VOJNE:
  - po kapitulácii územie Nemecka rozdelené do 4 okupačných zón
  - 23.mája 1949 - zlúčené západné okupačné zóny ovládané USA, Veľkou Britániou a Francúzskom = vytvorili NEMECKÚ SPOLKOVÚ REPUBLIKU (NSR) - hlavné mesto Bonn
    - Federálna republika
    - Hlavný príjemca finančnej a materiálnej podpory
    - Kancelár: Konrad Adenauer - zaslúžil sa o prudký hospodársky rast
    - 1955 - členstvo v NATO
  - 7.októbra 1949 - zo sovietskej okupačnej zóny sa vytvorila NEMECKÁ DEMOKRATICKÁ REPUBLIKA (NDR)- hlavné mesto Východný Berlín
    - Snahy uniknúť do NSR z NDR za slobodou a prosperitou - to im znemožnil Berlínsky múr (1961-1989)
- FRANCÚZSKO PO II. SVETOVEJ VOJNE:
- Situácia po oslobodení Paríža:
  - Nový prezident : Vincent Auriol
  - Nová vláda v duchu tripartizmu- spolupráca komunistov, socialistov a ľudových republikánov , komunisti sa proti tejto vláde búrili=> vláda bola labilná a často sa striedala
  - TRETIA SILA - jednotný program- obrana proti režimu a podpora vytvorenia Atlantického spolku na obranu proti sovietskej hrozbe
- 4. Francúzska republika (21.október 1946 - 4.október 1958)
  - Dokázala Francúzsko previesť cez mnoho sociálnych a politických kríz
  - 1951 - nový predseda vlády- nezávislý Antoine Pinay - stabilizoval Frank a ekonomiku
  - Odštartovala uzmierovanie s Nemeckom
  - Nestabilita a slabosť režimu viedla k jej zániku
- Mendesova vláda:
  - Pierre Mendes France sa zapísal do politiky Francúzska ako zosobnenie krízy 4.republiky
  - opieral sa o referendum - zaujímalo ho stanovisko národa a nie politický názor
  - Zásluhy: vybudoval dobré školské zázemie, dohoda o uzavretí mieru medzi Indočínou a Viet-Minhonom

- Charles de Gaulle (22. november 1890 - 9. november 1970)
  - Bol francúzsky vojak, generál a politik
  - Bol vodcom Oslobodených francúzskych síl v II. svetovej vojne a hlavou provizórnej vlády v rokoch 1944-1946
  - V roku 1958 bol vyzvaný, aby zostavil vládu a bol prvým prezidentom 5. francúzskej republiky a spolukniežaťom Andorry (1958-1969)
  - V roku 2005 zvolený za najväčšiu za najväčšiu osobnosť Francúzska - na jeho počesť pomenované letisko, lietadlová loď a veľa ulíc
- VEĽKÁ BRITÁNIA PO II.SVETOVEJ VOJNE:
  - Stratili väčšinu svojich kolónii; vyrovnali sa s tým dobre, dokonca im ponúkli hospodársku a ekonomickú pomoc v rámci Commonwealth-u (spoločenstvo bývalých britských kolónii kde je formálnou hlavou štátu Britská kráľovná)
  - Konzervatívci a labouristi sa snažili zaviesť reformy na zlepšenie života
    - 1944 - bezplatné stredoškolské štúdium
    - 1946 - bezplatná zdravotná starostlivosť
    - 1948 - finančná podpora pre starých, nezamestnaných a chorých
  - Nové trendy v obliekaní a hudbe- kultúru prezentovala hlavne skupina Beatles
  - Vzrástla popularita monarchie- panovník vnímaný ako symbol krajiny (od roku 1952 Alžbeta II.)
- Winston Churchill (1874-1965)
  - Bol britský politik, premiér, spisovateľ (Nobelova cena za literatúra 1953), historik, vojak a zákonodarca
  - jeden z najvýznamnejších štátnikov 20.storočia
  - Britský premiér v rokoch 1940-1945 a 1951-1955
  - Známy Fultonský prejav (1946) kde sa vyjadril k situácii v povojnovom svete a odporu ku komunizmu- zaviedol pojem „Železná opona“
- Margaret Hilda Thatcherová (1925-2013)
  - Bola britská politička, predsedníčka Veľkej Británie počas vlády a konzervatívnej strany (1979-1990)
  - Vďaka svojej nekompromisnosti a rozhodnosti si získala prezývku „Železná lady“
  - Po skončení politickej kariéry sa stala členkou Snemovne Lordov
  - Konzervatívne hodnoty, nízke dane, obmedzovanie imigrácie..
- USA PO II. SVETOVEJ VOJNE:
  - TRUMANOVA DOKTRÍNA (Containment)
    - 12.marec 1947
    - Snaha zadržiavať komunizmus
    - Prvý krok podpora gréckych demokratov v občianskej vojne
  - MARSHALLOV PLÁN
    - Prijatý 3.apríla 1948 (vyhlásená Marshallon 5. júna 1947)
    - Cieľ:

1. Organizovane zabezpečiť americkú pomoc povojnovej Európe
  2. Odstrániť ekonomické problémy Ameriky („veľké príjmy z vojny“)
- Stalin donútil východoeurópske štáty odmietnuť pomoc
  - Západoeurópske štáty pomoc prijali- obnovili hospodárstvo a demokraciu
  - 1948 sa združilo 18 štátov a vytvorilo Európsku organizáciu pre hospodársku spoluprácu - neskôr Európske hospodárske spoločenstvo (1957) - predchodca Európskej únie
- Americkí prezidenti:
- Harry Truman (1884-1972)
    - 33.prezident USA (1945-1953)
    - Manželka Bess Trumanová
    - Do dejín sa zapísal odsúhlasením použitia atómových bomb na Hirošimu a Nagasaki
    - Člen ku klux klan - poprel to
  - Dwight Eisenhower (1890-1969)
    - 34.prezident USA (1953- 1961)
    - Republikán
    - Modernizácia priemyslu, urbanizácia, technický pokrok
    - Založil černošské hnutie
    - Ukončil Kórejskú vojnu
  - John Fitzgerald Kennedy (1917-1963)
    - 35.prezident USA(1961-1963)
    - Snaha o rozšírenie demokracie, obmedzenie nezamestnanosti a inflácie, starostlivosť o černochoch a chudobných
    - Manželka Jacqueline (Jackie) Kennedyová
    - Zavraždený 22.novembra 1963 v Dallase -atentát spáchal Lee Harvey Oswald, smrteľná rana z pušky do hlavy - veľa konšpiračných teórií
    - Veľa mileniiek : Audrey Hepburn, Marilyn Monroe
  - Lyndon Johnson (1908-1973)
    - 36.prezident USA (1963-1969)
    - Demokrat
    - Spoluzodpovednosť za nie veľmi úspešnú vojenskú intervenciu vo Vietname
  - Richard Milhous Nixon (1913-1994)
    - 37.prezident USA (1969-1974)
    - Založil tzv. Novú ekonomickú politiku
    - Nixonova doktrína- zblížovanie USA s východným blokom
    - Stupňoval americkú účasť vo Vietnamskej vojne
    - Odstúpil z funkcie po afére vo Watergate
  - Gerald Rudolph Ford (1913-2006)

- 38.prezident USA (1974-1977)
- Republikán
- Ako jediný sa dostal do funkcie bez toho aby bol zvolený za viceprezidenta alebo prezidenta
- Jimmy Carter (1924-)
  - 39.prezident USA (1977-1981)
  - Vytvoril národnú energetickú politiku, reforma vlády=> vznik Ministerstva energetiky a Ministerstva školstva, zásluhy v oblasti životného prostredia
  - Uzavrel dohodu z Camp David medzi Egyptom a Izraelom, dohody o Panamskom prielave, vytvoril plné diplomatické styky s Čínou a jednal o dohode SALT II
- Ronald Winston Reagan (1911-2004)
  - 40.prezident USA (1981-1989)
  - Podpísal zmluvy o zákaze zbrojenia
  - Republikán
  - Predtým ako vstúpil do politiky bol herec a rozhlasový moderátor
- George Herbert Walker Bush (1924-)
  - 41.prezident USA (1989-1993)
  - Republikán
  - Za jeho úradovania padol Berlínsky múr a rozpadol sa východný blok
  - Podieľal sa na vytvorení medzinárodnej koalície proti irackej anexii Kuvajtu, ktorá viedla k vojne v Perzskom zálive
- Bill Clinton (1946-)
  - 42.prezident USA (1993-2001)
  - Demokrat
- George Walker Bush (1946-)
  - 43.prezident USA (2001-2009)
  - Demokrat
- Barack Hussein Obama (1961-)
  - 44.prezident USA (2009-2017)
  - Komisia nórskeho parlamentu udelila Obamovi 9. októbra 2009 Nobelovu cenu za mier za „nezvyčajné úsilie v posilnení medzinárodnej diplomacie a kooperácie medzi ľuďmi“

NATO

- Založené bolo 4. apríla 1949 vo Washingtone
- Zakladajúce štáty: Belgicko, Dánsko, Francúzsko, Holandsko, Island, Kanada, Luxembursko, Nórsko, Portugalsko, USA, Taliansko, Veľká Británia
- Hlavný orgán - Rada NATO

-
- Každý štát vlastný zástupca
  - Medzivládna vojensko-politická organizácia
  - Momentálne 28 členov vrátane Slovenska

OSN

- Na konci vojny založili štáty protifašistického bloku Organizáciu spojených národov
- Venovala pozornosť sociálnym otázkam
- Chartu OSN podpísalo 51 štátov v San Franciscu 26. júna 1945
- Sídlo v NY